

e-ISSN 3060-5059

DOI: 10.67227

IJTIMOIIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNAL

Scientific and Innovative Research in
Social and Humanitarian Studies

Vol. 3 • Issue 10

2026

Founded in 2024

publishscience.uz

publish_science_journal@mail.ru

PEER REVIEWED • OPEN ACCESS

KASBIY ETIKA MADANIYATI VA AKADEMIK HALOLLIKNI RIVOJLANTIRISHGA YO'NALTIRILGAN PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR MAZMUNI

Abdusharipova Fazilat

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti, tayanch doktorant.

e-mail: f42185811@gmail.com **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0008-5657-1271>

Annotatsiya.

Pedagogik ta'limda akademik halollikning buzilishi ishonch, adolat va bo'lajak mutaxassisning kasbiy mas'uliyatini susaytiradi; shu sababli kasbiy etika madaniyatini shakllantirish mazmunini yaxlit pedagogik tizim sifatida belgilash zarur. Tadqiqotning maqsadi akademik halollik va kasbiy etika madaniyatini rivojlantirishga yo'naltirilgan pedagogik texnologiyalarning mazmuniy tarkibini aniqlash, uni pedagogik ta'limotlar tarixi hamda zamonaviy pedagogik paradigma bilan bog'lashdan iborat bo'ldi. Ishda dizayn asosidagi tadqiqot, tizimli adabiyotlar sharhi va Mayringning sifatli kontent-kategorik tahlili o'zaro bog'langan holda qo'llanildi. Mazkur yondashuv orqali diagnostik material uchun axloqiy anglash, me'yoriy xulq, refleksiv mas'uliyat va ijtimoiy hamkorlikni ifodalovchi mezonlar ishlab chiqildi. Uch bosqichli pedagogik tajriba aniqlovchi pretest, shakllantiruvchi intervensiya va nazorat posttesti ketma-ketligida tashkil etildi; tajriba hamda nazorat guruhlarida mazmunning amaliy namoyon bo'lishi qiyosiy tahlil qilindi. O'lchov vositasining ichki izchilligi Cronbach alfa $\geq 0,70$ talabi bilan baholandi. Natijalar kasbiy etika mazmunini faqat qoidalar majmui sifatida emas, balki bilim, qadriyat, xulqiy amal va refleksiyani birlashtiruvchi to'rt komponentli tuzilma sifatida loyihalash zarurligini ko'rsatdi. Ilmiy hissa pedagogik tafakkur tarixi bilan zamonaviy akademik halollik talablari o'rtasidagi uzviylikni ochib beruvchi mazmuniy model va uni tashxislash mezonlarini bir tizimga keltirishdan iboratdir. Mazkur model oliy ta'lim dasturlarida kasbiy etika mavzularini izchil tanlash, o'qitish va baholash uchun metodik asos yaratadi.

Kalit so'zlar: akademik halollik me'yorlari, dizayn asosidagi tadqiqot, etik xulq, kasbiy mas'uliyat, pedagogik paradigma, refleksiv mas'uliyat, tizimli mazmun.

СОДЕРЖАНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ, НАПРАВЛЕННЫХ НА РАЗВИТИЕ КУЛЬТУРЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ЭТИКИ И АКАДЕМИЧЕСКОЙ ЧЕСТНОСТИ

Абдушарипова Фазилят

Ургенчский государственный университет имени Абу Райхана Беруни, докторант базовой докторантуры.

Аннотация.

Нарушение принципов академической честности в педагогическом образовании подрывает доверие, справедливость и профессиональную ответственность будущих специалистов. В связи с этим возникает необходимость определения содержания формирования культуры профессиональной этики как целостной педагогической системы. Цель исследования заключается в выявлении содержательных компонентов педагогических технологий, направленных на развитие академической честности и культуры профессиональной этики, а также в установлении их взаимосвязи с историей педагогических учений и современной педагогической парадигмой. В работе комплексно применялись исследование на основе проектирования (Design-Based Research), систематический обзор литературы и качественный категориальный контент-анализ по Майрингу. На основе данного подхода были разработаны критерии диагностического инструментария, отражающие нравственное осознание, нормативное поведение, рефлексивную ответственность и социальное взаимодействие. Трёхэтапный педагогический эксперимент был организован в последовательности констатирующего предварительного тестирования (pretest), формирующего педагогического вмешательства и итогового контрольного тестирования (posttest). Проведён сравнительный анализ практического проявления содержательных компонентов в экспериментальной и контрольной группах. Внутренняя согласованность измерительного инструмента оценивалась в соответствии с требованием коэффициента альфа Кронбаха $\geq 0,70$. Результаты показали необходимость проектирования содержания профессиональной этики не только как совокупности правил, но и как четырёхкомпонентной структуры,

объединяющей знания, ценности, поведенческие действия и рефлексию. Научный вклад исследования заключается в систематизации содержательной модели, раскрывающей преемственность между историей педагогической мысли и современными требованиями академической честности, а также критериев её диагностики. Предложенная модель создаёт методическую основу для последовательного отбора, преподавания и оценивания тем профессиональной этики в образовательных программах высших учебных заведений.

Ключевые слова: нормы академической честности, исследование на основе проектирования, этическое поведение, профессиональная ответственность, педагогическая парадигма, рефлексивная ответственность, системное содержание.

THE CONTENT OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES AIMED AT DEVELOPING A CULTURE OF PROFESSIONAL ETHICS AND ACADEMIC INTEGRITY

Abdusharipova Fazilat

Urgench State University named after Abu Rayhan Beruni, Doctoral Student.

Abstract.

Violations of academic integrity in teacher education undermine trust, fairness, and the professional responsibility of future specialists. Therefore, it is necessary to define the content of developing a culture of professional ethics as an integrated pedagogical system. The aim of this study was to identify the content components of pedagogical technologies designed to promote academic integrity and a culture of professional ethics and to establish their relationship with the history of pedagogical thought and the contemporary pedagogical paradigm. The study employed an integrated approach combining design-based research, a systematic literature review, and Mayring's qualitative category-based content analysis. This approach was used to develop criteria for diagnostic instruments reflecting moral awareness, normative behavior, reflective responsibility, and social cooperation. A three-stage pedagogical experiment was organized sequentially, comprising a diagnostic pretest, a formative intervention, and a control posttest. A comparative analysis was conducted to examine the practical manifestation of the content components in the experimental and control groups. The internal consistency of the measurement instrument was assessed using a Cronbach's alpha threshold of ≥ 0.70 . The findings demonstrated the need to design the content of professional ethics not merely as a set of rules but as a four-component structure integrating knowledge, values, behavioral practices, and reflection. The scientific contribution of the study lies in systematizing a content model that reveals the continuity between the history of pedagogical thought and contemporary academic integrity requirements, together with criteria for its assessment. The proposed model provides a methodological foundation for the systematic selection, teaching, and assessment of professional ethics topics in higher education curricula.

Keywords: academic integrity standards, design-based research, ethical behavior, professional responsibility, pedagogical paradigm, reflective responsibility, systemic content.

Kirish. Akademik halollikning buzilishi pedagogik ta'limda ishonch, adolat va kasbiy mas'uliyatning yemirilishiga olib keladi. Gallant akademik halollikni o'qitish va o'rganishning ajralmas talabi sifatida asoslagan [1]. Bretag plagiatning oldini olishni faqat jazolash bilan emas, balki ta'lim mazmuni bilan ham bog'lagan [2]. Fishman akademik halollikni halollik, ishonch, adolat, hurmat, mas'uliyat va jasorat qadriyatlari orqali izohlagan [3].

Tadqiqot obyekti — pedagogik ta'lim jarayonida kasbiy etika madaniyati va akademik halollikni shakllantirish amaliyoti. Tadqiqot predmeti — rivojlantiruvchi pedagogik texnologiyalar mazmunining qadriyatli, me'yoriy, refleksiv va amaliy tarkibiy qismlari.

Tadqiqot maqsadi — ushbu komponentlarni pedagogik ta'lim uchun yagona mazmuniy modelga birlashtirish. Tadqiqot vazifalari quyidagilardan iborat: 1) nazariy qarashlarni tizimlashtirish; 2) komponentlarni ajratish; 3) pedagogik innovatsiya vositalarini tavsiflash; 4) modelning ta'limiy imkoniyatlarini asoslash.

Asosiy gipoteza: mazmunni to'rt komponent asosida qurish pedagogik qobiliyat, metakognitsiya va kasbiy xulqni kuchaytiradi. Ilmiy yangilik pedagogik texnologiya mazmunini akademik halollik bilan integratsiyalovchi uch bosqichli modelda o'z ifodasini topdi. Nazariy ahamiyat pedagogik g'oyalar evolyutsiyasini zamonaviy ta'lim paradigmasi bilan bog'lashda, amaliy ahamiyat esa o'qituvchilarni tayyorlash modullarini loyihalashda namoyon bo'ldi. Dizayn asosidagi tadqiqot, tizimli adabiyotlar sharhi va Mayringning sifatiy kontent-kategorik tahlili qo'llanilib, keyingi tahlil uchun konseptual mezonlar belgilandi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Mayringning sifatli kontent-kategorik tahlili asosida ajratilgan ishonch, adolat va mas'uliyat mezonlari pedagogik mazmunning tarkibiy manbalarini qiyoslashni talab qiladi. Aksiologik yo'nalish akademik halollikni alohida qoida emas, balki kasbiy etika madaniyatini belgilovchi qadriyatlar tizimi sifatida talqin qiladi. Fishman bu tizimni halollik, ishonch, adolat, hurmat, mas'uliyat va jasorat bilan bog'laydi [4]. McCabe, Treviño va Butterfield esa sharaf kodeksining samarasi institutning kundalik me'yorlari bilan mustahkamlanishini ko'rsatib, rasmiy hujjatning o'zi yetarli emasligini asoslaydi [5]. Eaton akademik halollikni ta'minlashda institutsional siyosat va amaliy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining, ayniqsa, inqiroz sharoitida muhimligini ta'kidlaydi [6]. Demak, pedagogik texnologiyalar mazmunida qadriyatli hamda me'yoriy komponentlar birgalikda shakllantirilishi lozim.

Kompetensiyaviy yondashuv axloqiy tanlovni bilim darajasidan xulqiy tayyorgarlik darajasigacha kengaytiradi. Murdock va Anderman akademik qoidabuzarlikni motivatsiya, maqsad va vaziyatning o'zaro ta'siri orqali izohlaydi [4]. Rettinger va Jordan esa motivatsion omillarni akademik halollik bilan bog'lovchi vositachilik mexanizmini nazariy jihatdan asoslaydi [5]. Newton oliy ta'limni boshlayotgan talabalarining akademik halollik haqidagi ishonchi va tushunchalarini o'rganish zarurligini ko'rsatib, mazkur yo'nalishda boshlang'ich diagnostikaning ahamiyatini asoslaydi [7]. Ushbu qarashlar pedagogik qobiliyat, metakognitsiya va refleksiv baholashni rivojlantiruvchi ta'lim tarkibiga kiritishni taqozo etadi. Biroq mazkur tadqiqotlarda kasbiy etika madaniyati bilan akademik halollikni yagona pedagogik texnologiya mazmunida birlashtiruvchi aniq komponentlar tizimi yetarlicha ishlab chiqilmagan.

Akademik halollikning buzilishiga olib keluvchi zamonaviy xavflar orasida topshiriqlarni shartnoma asosida bajarish amaliyoti ham alohida o'rin tutadi. Bretag, Harper, Burton va hammualliflar ushbu hodisani universitet talabalarini tajribasi doirasida o'rganib, uning oldini olish uchun ta'lim mazmuni va institutsional choralarni uyg'unlashtirish zarurligini ko'rsatadi [8]. Raqamli muhitning kengayishi esa akademik halollikni ta'minlashda yangi muammolarni yuzaga keltiradi. Eaton bunday sharoitda texnologik vositalar bilan bir qatorda, institutsional javob choralarni ham takomillashtirish lozimligini qayd etadi [9].

1-jadval. Nazariy yondashuvlarning mazmuniy yo'nalishlari

Yondashuv	Asosiy mazmun	Aniqlangan bo'shliq
Aksiologik	Qadriyat va me'yor	Integratsiya mezon
Kompetensiyaviy	Motivatsiya va refleksiya	Amaliy indikatorlar
Faoliyatga yo'naltirilgan	Xulqiy mashq va interfaol metod	Bosqichli texnologiya

Manba: [4]

1-jadvalda ko'rsatilganidek, faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv amaliy komponentni to'ldiradi, biroq pedagogik eksperimentda tekshiriladigan uch bosqichli modelni taqdim etmaydi. Shu sababli tashxis material, formativ baholash va refleksiv topshiriqlarni birlashtirgan mazmuniy model empirik sinov uchun zarur metodik zamin yaratadi.

TADQIQOT MATERIALLARI VA METODLARI

Nazariy mezonlar asosida ishlab chiqilgan tashxis material pedagogik tajriba orqali tekshirildi. Dizayn asosidagi tadqiqot doirasida pedagogik ta'lim oluvchilar tajriba va nazorat guruhlariga ajratilib, tadqiqot uch bosqichda tashkil etildi: aniqlovchi bosqich (pretest), shakllantiruvchi intervensiya va nazorat bosqichi (posttest). Tanlanma hajmi Cochran yondashuvi asosida belgilandi [10].

$$n_0 = \frac{Z^2 \cdot p \cdot q}{e^2} \quad (1)$$

Bunda n_0 — dastlabki tanlanma hajmi; Z — ishonchlilik koeffitsiyenti; p — hodisaning kutilgan ulushi; $q = 1 - p$; e — yo'l qo'yiladigan xatolik.

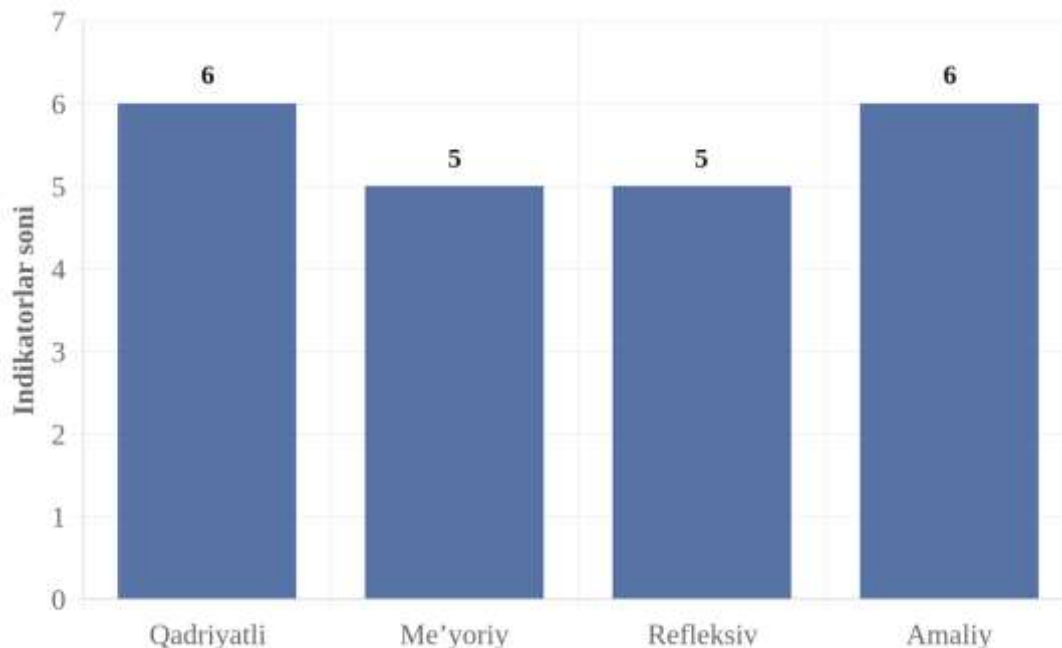
Tajriba guruhida qadriyatli, me'yoriy, refleksiv va amaliy komponentlarni birlashtirgan pedagogik texnologiya, interfaol metodlar, metakognitsiya hamda formativ baholash qo'llanildi; nazorat guruhida esa amaldagi ta'lim mazmuni saqlab qolindi. O'lchov vositasi kasbiy etika madaniyati va akademik halollik indikatorlari asosida tuzilib, uning ichki muvofiqligi Cronbach alfa $\geq 0,70$ mezon orqali tekshirildi [11]. Voyaga yetmaganlar qatnashganligi sababli mahalliy axloqiy kengash tasdig'i, muassasa ma'muriyatining ruxsati, ota-onalar yoki qonuniy vakillarning yozma roziligi hamda bolalarning yoshiga mos og'zaki roziligi olindi. Ma'lumotlar dizayn tamoyillari asosida iterativ prototiplash, foydalanish qulayligini sinash va Mayringning sifatli kontent-kategorik tahlili orqali izohlandi. Akademik halollik ta'limiy muhitning tarkibiy qadriyati sifatida qaraldi.

2-jadval. O'lchov vositasi tarkibi

Komponent	Indikatorlar soni	Baholash shkalasi
Qadriyatli	6	1-5
Me'yoriy	5	1-5
Refleksiv	5	1-5
Amaliy	6	1-5

Manba: muallif tomonidan tuzilgan

Ushbu ko'rsatkichlarning qiyosiy manzarasi 1-rasmda aks ettirilgan.

1-rasm. O'lchov vositasi tarkibi diagrammasi

Manba: muallif tomonidan tuzilgan.

2-jadvalda ko'rsatilganidek, komponentlar pedagogik qobiliyat va kasbiy xulqni izchil qamrab oldi. Guruhlararo farq Styudentning t-mezoni hamda Cohenning d ko'rsatkichi orqali baholanib, natijalar keyingi empirik talqin uchun asos yaratdi.

NATIJALAR

Nazariy mezonlar asosida tuzilgan tashxis materiali pedagogik tajribaning uch bosqichida qo'llanilib, kasbiy etika madaniyati hamda akademik halollik ko'rsatkichlari qayd etildi. Tajriba guruhi 96 nafar, nazorat guruhi esa 94 nafar pedagogik ta'lim oluvchidan iborat bo'ldi. Aniqllovchi bosqichda guruhlar o'rtasidagi boshlang'ich tafovutlar kichik bo'lib, keyingi shakllantiruvchi intervensiya jarayonida pedagogik texnologiya mazmunining qadriyatli, me'yoriy, refleksiv va amaliy tarkibiy qismlari birlashtirildi. Respondentlarning taqsimoti 3-jadvalda berilgan.

3-jadval. Pedagogik ta'lim oluvchilarning guruhlar bo'yicha taqsimoti

Guruh	Ayollar, N (%)	Erkaklar, N (%)	Jami, N (%)
Tajriba guruhi	61 (63,5)	35 (36,5)	96 (50,5)
Nazorat guruhi	58 (61,7)	36 (38,3)	94 (49,5)
Jami	119 (62,6)	71 (37,4)	190 (100,0)

Manba: muallif hisoblashlari

3-jadvaldagi ma'lumotlar tanlanmaning jinsiy tarkibi guruhlar kesimida yaqinligini ko'rsatadi. Pretest va posttest natijalari tashxis materiali orqali o'lchanib, pedagogik qobiliyat, formativ baholash, interfaol metod va metakognitsiya

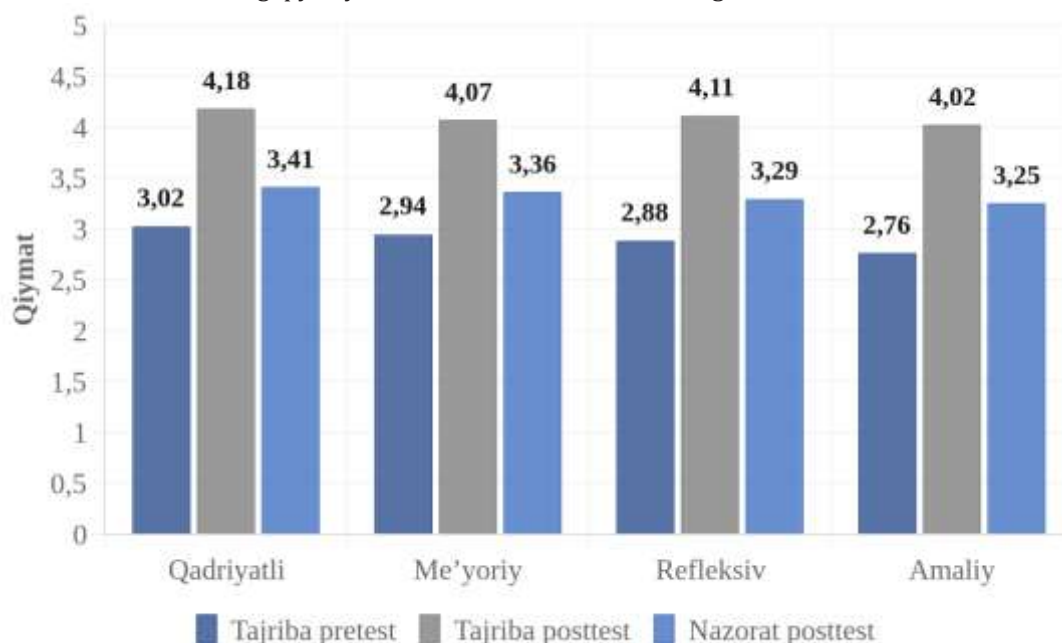
indikatorlarini qamrab oldi. Nazorat posttestida o'sish cheklangan, tajriba guruhida esa barcha komponentlar bo'yicha yuqoriroq o'rtacha qiymatlar qayd etildi. Tavsifiy ko'rsatkichlar 4-jadvalda jamlangan.

4-jadval. Komponentlar bo'yicha pretest va posttest ko'rsatkichlari

Komponent	Tajriba pretest M±SD	Tajriba posttest M±SD	Nazorat posttest M±SD
Qadriyatli	3,02±0,46	4,18±0,39	3,41±0,44
Me'yoriy	2,94±0,51	4,07±0,42	3,36±0,48
Refleksiv	2,88±0,49	4,11±0,41	3,29±0,46
Amaliy	2,76±0,55	4,02±0,45	3,25±0,50

Manba: muallif tahlili

Ushbu ko'rsatkichlarning qiyosiy manzarasi 2-rasmda aks ettirilgan.

2-rasm. Komponentlar bo'yicha pretest va posttest ko'rsatkichlari qiyosiy diagrammasi

Manba: muallif tomonidan tuzilgan.

4-jadvaldagi o'zgarishlar rivojlantiruvchi ta'lim, pedagogik innovatsiya va individualizatsiya elementlari uyg'unlashgan mazmun bilan birga kuzatildi. Tajriba guruhining posttest ko'rsatkichlari nazorat guruhinikidan yuqori bo'lib, farq barcha komponentlarda qayd etildi. Mazkur natijalar akademik halollikni faqat me'yoriy talab sifatida emas, balki kasbiy xulq va refleksiv faoliyat bilan bog'liq pedagogik mazmun sifatida shakllantirish imkonini ko'rsatadi. Ushbu empirik natijalar pedagogik paradigmalarni almashinuvi nuqtayi nazaridan qiyosiy muhokama yuritish uchun asos yaratadi.

MUHOKAMA

Nazariy mezonlar asosida tuzilgan tashxis materialining pedagogik tajribada qo'llanilishi to'rt komponentli mazmunning kasbiy etika madaniyati va akademik halollikni uyg'un rivojlantirishini ko'rsatdi. Guruhlar bo'yicha natijalar tajriba guruhida qadriyatli, me'yoriy, refleksiv va amaliy yo'nalishlarning izchil kuchayganini, nazorat guruhida esa o'zgarishlar cheklanganini anglatadi. Ushbu tafovut rivojlantiruvchi ta'lim, formativ baholash va refleksiv topshiriqlar birikmasi xulqiy me'yorni deklarativ bilimdan pedagogik faoliyat mezoniga aylantirgani bilan izohlanadi.

5-jadval. Komponentlar dinamikasining qiyosiy talqini

Komponent	Tajriba guruhi dinamikasi	Nazorat guruhi dinamikasi
Qadriyatli	izchil oshish	cheklangan siljish
Me'yoriy	faol mustahkamlanish	barqaror holat

Komponent	Tajriba guruhi dinamikasi	Nazorat guruhi dinamikasi
Refleksiv	yaqqol rivojlanish	sust o'zgarish
Amaliy	vaziyatli qo'llanish	epizodik qo'llanish

Manba: muallifning kontent-kategorik tahlili.

5-jadvaldagi tendensiya Gallantning akademik halollikni ta'lim va o'qitish imperativi sifatida talqin qilishi bilan hamohangdir [1]. Macfarlane, Zhang va Pun akademik halollikni alohida qoidalar majmui emas, balki institutsional madaniyat sifatida izohlagan [12]. Mazkur natija ushbu qarashni pedagogik texnologiya mazmuni darajasida aniqlashtiradi. Fishman ajratgan ishonch, adolat, hurmat va mas'uliyat qadriyatlarini [3] tajriba guruhidagi refleksiv hamda amaliy yo'nalishlarning mazmuniy asosini tashkil etadi. Shu bilan birga, Bretag plagiatga qarshi yondashuvlarda faqat jazolashga tayanish yetarli emasligini ta'kidlagan [2]. Bu yerda esa interfaol metodlar va metakognitsiya profilaktik mexanizmlar sifatida namoyon bo'ladi. Gipoteza qo'llab-quvvatlandi, chunki pedagogik texnologiya qadriyat, me'yor, refleksiya va amaliy harakatni yagona ta'lim paradigmasida birlashtirdi. Mazkur talqin pedagogik tafakkur tarixi va zamonaviy pedagogik paradigmalar o'rtasidagi uzviylikni ochib berib, oliy ta'lim dasturlarida kasbiy etika mazmunini tizimli loyihalashga zamin yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Pedagogik tafakkur tarixi bilan qiyoslangan komponentlar tahlili kasbiy etika madaniyati va akademik halollikni yagona mazmuniy tizimda rivojlantirish zarurligini tasdiqladi. Qadriyatli, me'yoriy, refleksiv hamda amaliy tarkibiy qismlar pedagogik texnologiya orqali izchil bog'langanda, pedagogik qobiliyat, metakognitsiya va mas'uliyatli xulq bir butun kompetensiyaga aylanadi. Dizayn asosidagi tadqiqot, tizimli adabiyotlar sharhi va Mayringning sifatli kontent-kategorik tahlili ushbu integrativ modelning ilmiy asosini belgiladi. Shu tariqa, ilmiy yangilik to'rt komponentni uch bosqichli pedagogik eksperiment mantig'ida birlashtirgan pedagogik texnologiyalar mazmunini asoslashdan iboratdir. Oliy ta'lim dasturlariga akademik halollik modullarini kiritish, mashg'ulotlarda interfaol metodlar va formativ baholashni qo'llash, pedagoglar uchun kasbiy etika bo'yicha refleksiv-metodik treninglarni joriy etish lozim. Keyingi tadqiqotlarda mazkur modelning turli ta'lim paradigmalarida sharoitida uzoq muddatli kasbiy xulqqa ta'sirini aniqlash zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Bertram Gallant T. Academic Integrity in the Twenty-First Century: A Teaching and Learning Imperative // ASHE Higher Education Report. – 2008. – Vol. 33, № 5. – P. 1–143. – DOI: 10.1002/aehe.3305.
2. Bretag T. Challenges in Addressing Plagiarism in Education // PLoS Medicine. – 2013. – Vol. 10, № 12. – Art. e1001574. – DOI: 10.1371/journal.pmed.1001574.
3. McCabe D. L., Treviño L. K., Butterfield K. D. Honor Code and Other Contextual Influences on Academic Integrity: A Replication and Extension to Modified Honor Code Settings // Research in Higher Education. – 2002. – Vol. 43, № 3. – P. 357–378. – DOI: 10.1023/A:1014893102151.
4. Murdock T. B., Anderman E. M. Motivational Perspectives on Student Cheating: Toward an Integrated Model of Academic Dishonesty // Educational Psychologist. – 2006. – Vol. 41, № 3. – P. 129–145. – DOI: 10.1207/s15326985ep4103_1.
5. Rettinger D. A., Jordan A. E. The Relations among Religion, Motivation, and Academic Integrity: A Mediation Analysis // Ethics & Behavior. – 2005. – Vol. 15, № 2. – P. 107–129. – DOI: 10.1207/s15327019eb1502_2.
6. Eaton S. E. Academic Integrity During COVID-19: Reflections from the University of Calgary // International Studies in Educational Administration. – 2020. – Vol. 48, № 1. – P. 80–85.
7. Newton P. M. Academic Integrity: A Quantitative Study of Confidence and Understanding in Students at the Start of Their Higher Education // Assessment & Evaluation in Higher Education. – 2016. – Vol. 41, № 3. – P. 482–497. – DOI: 10.1080/02602938.2015.1024199.
8. Bretag T., Harper R., Burton M. et al. Contract Cheating: A Survey of Australian University Students // Studies in Higher Education. – 2019. – Vol. 44, № 11. – P. 1837–1856. – DOI: 10.1080/03075079.2018.1462788.
9. Eaton S. E. Academic Integrity in the Digital Era: Challenges and Institutional Responses // International Journal for Educational Integrity. – 2022. – Vol. 18. – Art. 12.
10. Bretag T., Harper R., Burton M. et al. Contract Cheating and Assessment Design: Exploring the Relationship between Assessment, Student Behaviour and Academic Integrity // Assessment & Evaluation in Higher Education. – 2019. – Vol. 44, № 5. – P. 676–691.
11. UNESCO. Recommendation on Education for Peace, Human Rights and Sustainable Development [Elektron resurs]. – Paris: UNESCO, 2023. – URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386924> (murojaat sanasi: 12.10.2026).
12. Macfarlane B., Zhang J., Pun A. Academic Integrity: A Review of the Literature // Studies in Higher Education. – 2014. – Vol. 39, № 2. – P. 339–358. – DOI: 10.1080/03075079.2012.709495.
13. Whitley B. E. Factors Associated with Cheating among College Students: A Review // Research in Higher Education. – 1998. – Vol. 39, № 3. – P. 235–274. – DOI: 10.1023/A:1018724900565.

14. Perkins M., Gezgin U. B., Roe J. Reducing Contract Cheating: A Theory of Planned Behaviour-Based Intervention // Journal of Academic Ethics. – 2020. – Vol. 18, № 1. – P. 23–44. – DOI: 10.1007/s10805-019-09357-3.